

PARTER

Kärande

Gjensidige Forsikring ASA Norge, Svensk Filial, 516407-0384
Box 3031
103 61 Stockholm

Ombud: Advokaten Magnus Rydberg och biträdande juristen Jacob Andersson
Setterwalls Advokatbyrå AB
Box 1050
101 39 Stockholm

Svarande

Olof HENRIK Mattias Kristensson, 19910122-3312
Tråddragargränd 8 A
172 61 Sundbyberg

Ombud: Försäkringsjuristen Mika Tuomisto
Trygg-Hansa Försäkring
(tidigare Moderna försäkringar)
Box 7830
103 98 Stockholm

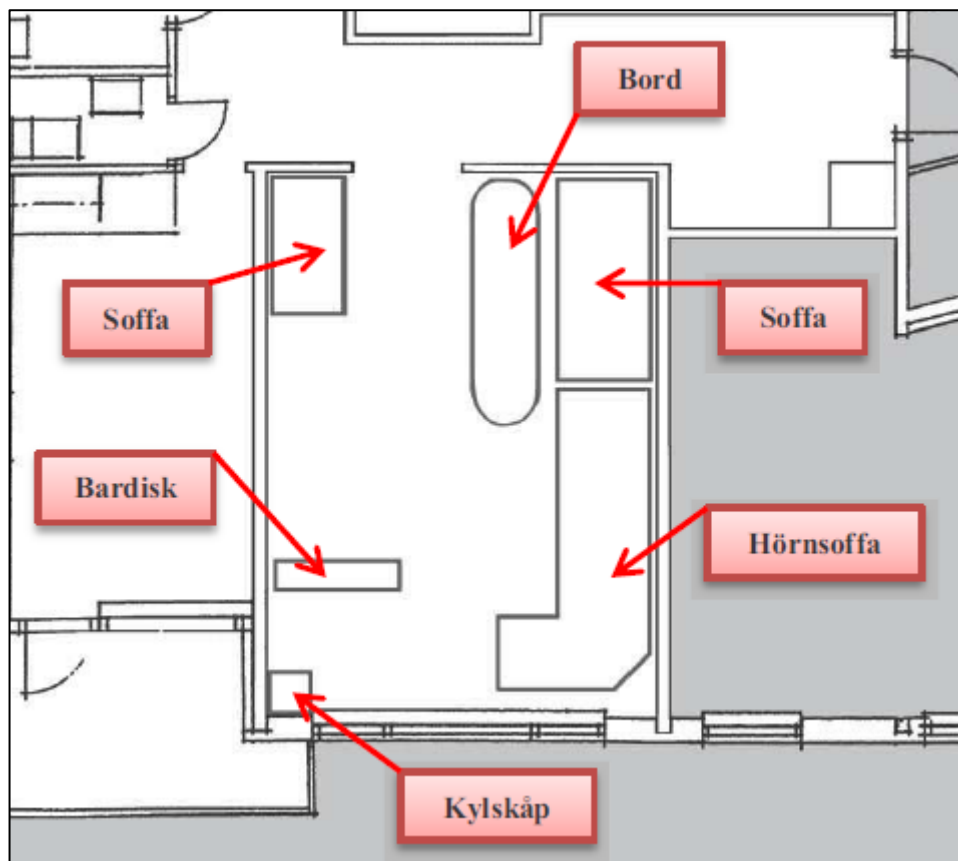
DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
 2. Gjensidige Forsikring ASA Norge, Svensk Filial, ska ersätta Henrik Kristensson för rättegångskostnader med 298 486 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker. Av beloppet avser 140 000 kr ombudsarvode.
-

BAKGRUND

Natten mellan den 11 och 12 december 2018 anordnades en fest i en lägenhet på Kungsmarksvägen 79 i Karlskrona. Lägenheten användes inte för bostadsändamål utan som en festlokal för kadetterna vid Sjöstridsskolan. Lägenheten var möblerad med bland annat bord och soffor i ett vardagsrum. Huset på fastigheten bestod i övrigt av ett flertal lägenheter som användes för bostadsändamål. Under festen startade en brand i lägenheten som orsakade brandskador i byggnaden.

Branden startade i vardagsrummet som är cirka 22 kvm stort (3,95 x 5,60 meter). Vardagsrummet var översiktligt möblerat enligt följande (med den reservationen att bordets storlek och dess placering vid brandutbrottet är tvistigt).

På festen, strax före att branden bröt ut, antändes dels ett nödbloss i lägenheten av Henrik Kristensson, dels ett s.k. "eldsvärd" (en träpinne inlindad i tygremсор som dränkts i tändvätska) av en annan festdeltagare, Robert Lommerdal. Eldsvärdet hade dessförinnan preparerats i lägenhetens kök av bland annat vittnet Anton Lundkvist.

Henrik Kristensson är utbildad av Försvarsmakten i handhavande av nödbloss och i samband med sådan utbildning har han tänt nödbloss. Henrik Kristensson var vid antändandet av nödblosset iklädd skyddsutrustning i form av långärmat, handskar och skyddsglasögon. Han hade även tagit fram en brandfilt och vatten.

Efter branden inleddes en förundersökning om grov mordbrand mot bland annat Henrik Kristensson och Robert Lommerdal. Den avslutades med att både Henrik Kristensson och Robert Lommerdal godkände strafföreläggande avseende ansvar för allmänfarlig vårdslöshet.

Gjensidige Forsikring ASA Norge, Svensk Filial ("Gjensidige") försäkrar byggnaden på fastigheten. Gjensidige har via försäkringen betalat ut ersättning för skadorna till byggnadens ägare, AB Karlskronahem, och har trätt in i den försäkrades rätt till skadestånd av den som vållat branden.

Twist föreligger nu om Henrik Kristensson, genom att antända nödblosset i lägenheten, genom grov vårdslöshet orsakade branden i byggnaden, vilket Gjensidige menar. Henrik Kristensson har invänt att han inte orsakade branden. Det kan enligt honom antingen ha varit Robert Lommerdal genom att han rörde sig i rummet och svingade eldsvärdet eller på grund av ett elfel. Under alla förhållanden bestrider Henrik Kristensson att han genom sitt agerande förfarit grovt vårdslöst.

Gjensidige och Henrik Kristenssons försäkringsgivare, Moderna försäkringar, filial till Tryg forsikring A/S (Moderna försäkringar), är undertecknare av Svensk Försäkrings Regressöverenskommelse. Av Regressöverenskommelsen följer att en förutsättning för Henrik Kristenssons skadeståndsskyldighet gentemot Gjensidiges är att han orsakat

skadorna på fastigheten genom *grov* oaktsamhet. Parterna har samsyn om att regressöverenskommelsen utgör ett sådant gynnande tredjemansavtal som är tillämpligt på tvisten (jfr NJA 2009 s. 846) och att en förutsättning för bifall till Gjensidiges talan är att tingsrätten finner att Henrik Kristensson orsakat skadorna genom just grov oaktsamhet.

Det är upplyst att Moderna Försäkringar per den 1 april 2022 har gått ihop med Trygg-Hansa försäkring.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Gjensidige

Gjensidige har yrkat att tingsrätten förpliktar Henrik Kristensson att till Gjensidige betala ett belopp om 1 708 866 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 5 juni 2020 till dess betalning sker.

Gjensidige har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med sammanlagt 1 207 503 kr, varav, 886 062 kr avser ombudsarvoden, 2 800 kr avser ansökningsavgift, 77 700 kr avser utlägg och, rätt räknat, 240 941 kr avser mervärdesskatt. Gjensidige har vitsordat vad Henrik Kristensson begärt i ersättning för sina rättegångskostnader.

Henrik Kristensson

Henrik Kristensson har bestritt Gjensidiges talan. Henrik Kristensson har vitsordat kapitalbeloppet som skäligt i och för sig. Dröjsmålsränta från dag för delgivning av stämning (den 28 april 2021) har han vitsordat i och för sig.

Henrik Kristensson har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med 298 486 kr, varav 140 000 kr avser ombudsarvoden, 127 611 kr avser utlägg och 30 875 kr avser

mervärdesskatt. Han har vitsordat vad Gjensidige begärt i ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER FÖR TALAN

Gjensidige

Henrik Kristensson har genom att antända ett nödbloss i lägenheten genom grov vårdslöshet orsakat en brand och därmed skador för AB Karlskronahem. Gjensidige har genom att reglera skadorna övertagit AB Karlskronahems rätt att kräva ersättning av Henrik Kristensson. Det yrkade (och ostridiga) beloppet avser den faktiska skadan.

Grunden för ränteyrkandet är att Gjensidige genom brev daterat den 5 maj 2020 tillsände Henrik Kristensson ett krav på betalning varvid ränta börjar löpa från den 5 juni 2020 (4 § första stycket räntelagen).

Henrik Kristensson

Henrik Kristensson bestrider talan i första hand på den grunden att antändandet av nödblosset i lägenheten inte orsakade att branden bröt ut i byggnaden. Det föreligger således inget orsakssamband mellan antändandet av nödblosset och branden.

För det fall tingsrätten skulle finna att det föreligger ett orsakssamband så bestrider Henrik Kristensson att hans agerande var grovt vårdslöst.

Henrik Kristensson vitsordar i och för sig yrkat skadebelopp.

Det saknas förutsättningar för ränta på det sätt käranden yrkar. Det vitsordas i och för sig att ett kravbrev sändes den 5 maj 2020. Gjensidige hade vid den tidpunkten dock inte lagt fram en sådan utredning som med hänsyn till omständigheterna skäligen kan

begäras av Gjensidige. Dröjsmålsränta vitsordas därför endast från dagen för delgivning av stämning.

UTVECKLING AV TALAN

Närmare om huruvida antändandet av nödblosset orsakade branden

Gjensidige

Det nödbloss som Henrik Kristensson antände i lägenheten är den mest troliga orsaken till branden. Ett nödbloss liknande det som Henrik Kristensson använde ger ifrån sig heta restprodukter som riskerar att orsaka en brand vid kontakt med brännbart material. Möblerna i lägenheten bestod av brännbart material. Branden startade i samband med eller strax efter att Henrik Kristenssons antändande av nödblosset. Den startade sannolikt på baksidan av hörnsoffans ryggstöd nära vardagsrummets borte vänstra hörn, genom att någon tillförde eld eller glöd till primärbrandområdet.

Robert Lommerdal, som höll i eldsvärdet, stod i princip stilla i mitten av rummet med detta under tiden det var tänt. Han höjde inte eldsvärdet över huvudet. Det flög inte några glödbitar från det tända eldsvärdet under tiden som Robert Lommerdal höll i det. Några enstaka glödbitar föll rakt ner på vardagsrumsgolvet men dessa släcktes omedelbart med någons fot. Dessa glödbitar hade inte kunnat transporteras det nödvändiga avståndet från eldsvärdet till primärbrandområdet. Det finns inget stöd för att det funnits brännbart material under soffan.

Branden orsakades inte heller av något elektriskt fel i lägenhetens vardagsrum. Inte heller någon annan tänkbar brandorsak finns.

Henrik Kristensson

Det finns inget stöd för att det var nödblosset som orsakade branden. Henrik Kristensson tände nödblosset först efter att Robert Lommerdal hade tänt eldsvärdet och rört sig runt i vardagsrummet. Då befann sig Henrik Kristensson i hallen och inte i vardagsrummet. När nödblosset var tänt ställde sig Henrik Kristensson i anslutningen mellan hallen och vardagsrummet, riktad mot bardisken som stod i vardagsrummets botre högra del. Han gjorde det på ett sätt för att minimera riskerna för att något skulle antändas av nödblosset. Efter en stund gick han något steg in i vardagsrummet för att därefter backa tillbaka till den ursprungliga positionen. Bortsett från detta stod Henrik Kristensson stilla med nödblosset.

Ett nödbloss, till skillnad från en nödraket, skjuter inte ut några varma delar utan brinner med en rundbrinnande låga i mynningen av skaftet. Det är i och för sig korrekt att det faller ut restprodukter ur ett nödbloss. Det kan dock inte vitsordas att dessa restprodukter när de föll till golvet eller på föremål i lokalen skulle ha varit så pass varma att de skulle kunnat anlägga en brand.

Eldsvärdet och restprodukter från det brinnande tändvätskeindränkta tygstycket kring svärdet är en troligare orsak till branden än antändandet av nödblosset. Robert Lommerdal rörde sig runt i vardagsrummet med det brinnande svärdet han höll i. Under tiden eldsvärdet var tänt höjde han detta med en arm i huvudhöjd. Robert Lommerdal befann sig längre in i rummet än Henrik Kristensson och befann sig därmed nära den plats där branden startade, betydligt närmare primärbrandområdet än Henrik Kristensson. Vid flera tillfällen lossnade det brinnande föremål från eldsvärdet. Festdeltagarna trampade på de glödande restprodukterna från eldsvärdet och kan då ha sparkat dessa vidare mot och inunder soffan. Det kan ha funnits brännbart material under soffan.

När nödblosset hade brunnit ut sänkte Henrik Kristensson ner nödblosset i vattenbehållaren som stod i hallen och gick ut i köket. Robert Lommerdal var då kvar i

vardagsrummet med det brinnande eldsvärdet. Först någon minut därefter hördes rop om att det brann.

Vad gäller andra alternativa orsaker till branden (förutom nödblosset och eldsvärdet) kan det inte uteslutas att branden orsakades av ett elfel. Bakom soffan där branden startade fanns ett eluttag där det suttit en mobilladdare.

Det kan inte vitsordas att möblerna i lägenheten bestod av brännbart material.

Närmare om huruvida Henrik Kristensson agerande var grovt vårdslöst

Gjensidige

Eftersom Henrik Kristensson har godtagit ett strafföreläggande avseende allmänfarlig vårdslöshet är det utrett att han har agerat vårdslöst och straffbart. Enligt ordningslagen och lokala föreskrifter är det förbjudet att använda pyroteknik utan tillstånd av Polismyndigheten.

Att Henrik Kristensson vidtog vissa säkerhetsåtgärder berodde rimligen på att han var väl förtrogen med de risker som finns förknippade i sig med antändande av nödbloss, inklusive att ett nödbloss ger ifrån sig heta restprodukter.

Genom sin förtrogenhet och utbildning kring användning av nödbloss och genom sitt faktiska handlande inför antändandet av nödblosset var Henrik Kristensson även väl medveten om vilka risker som var förenade med antändandet av nödbloss inomhus samt att det vid tillfället fanns en avsevärd risk för att brand skulle uppstå. Han var också väl medveten om att han befann sig i ett bostadshyreshus där många människor bodde.

Antändandet av nödblosset skedde i ett rum fullt av i olika grad berusade människor och där det även fanns möbler i tyg och trä. Vidare var det mörkt och rökigt i

vardagsrummet. Risken för mycket allvarliga personskador vid en brand var överhängande. Det fanns även en stor risk för brandspridning vid branden. Trots detta valde Henrik Kristensson att antända nödblosset inne i lägenheten.

Det är dessutom en försvårande omständighet att brandvarnaren i lägenheten vid tillfället var nedplockad och batteriet urplockat. Henrik Kristensson var delaktig i nedmonteringen av brandvarnaren. Förhållandena när Henrik Kristensson antände nödblosset var sådana att en eventuell brand skulle vara svår att upptäcka i ett tidigt skede. Att i en sådan situation ändå antända ett nödbloss medför en ytterligare risk för betydande sak- och personskador.

Henrik Kristensson valde i den aktuella situationen att antända nödblosset, trots insikten om risken för brand och de betydande skador en sådan skulle kunna föra med sig. Han har därför visat en betydande nonchalans och hänsynslöshet inför effekterna av sitt handlade. Vårdslösheten är av så kvalificerat slag att den är att beteckna som grov.

Henrik Kristensson

Henrik Kristensson bestrider att han har agerat grovt vårdslöst.

Henrik Kristensson var förtrogen med hur ett nödbloss fungerar eftersom han tidigare hade fått utbildning av Försvarmakten i handhavande av nödbloss och i samband med utbildningen tänt nödbloss. Henrik Kristensson hade däremot inte fått utbildning om att ett nödbloss skulle kunna skjuta ur sig heta brandfarliga partiklar (vilket inte heller vitsordas).

Inför antändandet av nödblosset vidtog Henrik Kristensson säkerhetsåtgärder för att minimera riskerna. Han hade tagit på sig skyddsutrustning i form av långärmat, handskar och skyddsglasögon samt tagit fram en brandfilt och vatten. Agerandet att vidta säkerhetsåtgärder innebar inte att han bedömde att det fanns en övervägande risk

för brand. Det var en försiktighetsåtgärd eftersom det var han som skulle handskas med nödblosset. Henrik Kristensson var dessutom nykter vid tillfället.

Det bestrids också att Henrik Kristensson skulle ha varit delaktig i att montera ned brandvarnaren. Även om brandvarnaren hade varit monterad hade den inte fyllt någon funktion eftersom folk rökte inomhus under festen och såväl eldsvärdet som nödblosset var för sig skulle ha löst ut larmet även om det inte brann i lägenheten.

Det vitsordas att det hade funnits risker för de personer som vistades i lägenheten om branden inte hade uppmärksammas och lägenheten utrymts. I detta fall uppmärksammades dock branden och lägenheten liksom delar av byggnaden där risk för spridning fanns utrymdes. Henrik Kristensson var delaktig i släckningsförsök och ansvarade för att utrymma och kontrollera den aktuella lägenheten samt tillse att utrymma de lägenheter som var i fara för eventuell brandspridning. Han letade också efter en brandsläckare.

Att Henrik Kristensson godkände ett strafföreläggande avseende allmänfarlig vårdslöshet innebär inte att han varit grovt vårdslös i nu aktuellt avseende. Den utfärdande åklagaren ansåg inte att Henrik Kristenssons beteende kunde betraktas som allmänfarlig vårdslöshet, grovt brott, utan endast brott av normalgraden. Även Robert Lommerdal och Karl Ulander Walleij, som tände eld på eldsvärdet, erkände sig skyldiga till allmänfarlig vårdslöshet och godkände strafförelägganden.

Även om det skulle anses röra sig om betydande oaktsamhet att antända ett nödbloss inomhus är det inte fråga om grov vårdslöshet. Vårdslöshet måste vara av mycket allvarligt slag för att kunna betecknas som grov. Handlandet ska för att vara grovt vårdslöst ligga på gränsen till ett uppsåtligt handlande. För grov vårdslöshet krävs att personen visat en betydande hänsynslöshet eller nonchalans som medför avsevärd risk för skada. Henrik Kristenssons handlande innan nödblosset tändes, hans hantering av nödblosset samt hans handlande efter att brand utbröt vittnar inte om en betydande hänsynslöshet och nonchalans inför effekterna.

UTREDNINGEN I MÅLET

På Gjensidiges begäran har *Conny Jensen* hörts som vittne.

Henrik Kristensson har på egen begäran hörts under sanningsförsäkran. Vidare har på hans begäran vittnesförhör hållits med *Anton Lundkvist* och *Karl Walleij Ulander*.

På Gjensidiges begäran har *Anna Henningsson* och *Marcus Runefors* hörts som sakkunniga vittnen. På Henrik Kristenssons begäran har *Richard Jacobsson* hörts som sakkunnigt vittne.

Förhören med Marcus Runefors och Richard Jacobsson har hållits mot varandra, dvs. att båda har varit närvarande för den andres förhör och fått tillfälle att lämna replik på vad den andre har sagt. I anslutning till förhören har deras sakkunnigutlåtanden presenterats och åberopats.

Därutöver har Gjensidige åberopat skriftlig bevisning i form av huvudsakligen protokoll, promemorior och undersökningar av brandplatsen och över brandorsaken som vidtogs under förundersökningen efter branden. Bland detta material återfinns en promemoria om nödbloss och om hur heta partiklar från ett nödbloss kan färdas.

Henrik Kristensson har som skriftlig bevisning åberopat förhørsutskrifter och enstaka protokoll eller promemoria som upprättades under förundersökningen.

Parterna på båda sidor har åberopat utskrifter av polisförhör som under förundersökningen hållits med ett antal personer som var närvarande på festen.

DOMSKÄL – TINGSRÄTTENS BEDÖMNING**Rättsliga utgångspunkter m.m.**

Den första huvudsakliga frågan i målet är om Henrik Kristensson orsakade branden i lägenheten genom att antända nödblosset eller om branden uppstod av annan orsak, t.ex. genom Robert Lommerdals eldsvärd eller till följd av ett elfel. Om tingsrätten finner att det var Henrik Kristenssons nödbloss orsakade branden är den andra huvudsakliga frågan om han därigenom agerade grovt vårdslöst.

Käranden Gjensidige har bevisbördan för att Henrik Kristensson orsakade skadan. Beviskravet för sambandsfrågor i ett mål om utomobligatoriskt skadestånd har i praxis formulerats som att det vid beaktande av samtliga omständigheter ska framstå som klart mera sannolikt att orsaksförloppet varit det som den skadelidande påstått än att skadeorsaken varit någon annan.

En brand medför typiskt sett svårigheter för den skadelidande att visa skadeorsaken, bland annat eftersom utredningsunderlaget i regel brinner upp. Gjensidige ska i detta fall göra det klart mera sannolikt att branden i lägenheten orsakades av nödblosset som Henrik Kristensson antände än att det skedde av någon annan orsak. De två konkreta alternativa brandorsaker som Henrik Kristensson fört fram är dels eldsvärdet som Robert Lommerdal hanterade, dels ett tänkbart elfel.

I målet har beträffande händelseförloppet i lägenheten båda parter åberopat flertalet utskrifter av polisförhör som hölls under förundersökningen. Båda sidor har samtyckt till ett sådant framläggande av vittnesuppgifter och rätten har inte funnit det olämpligt (jfr 35 kap. 14 § rättegångsbalken). En generell utgångspunkt för tingsrättens bevisvärdering av förhørsutskrifter, vilka kan liknas med vittnesattester, är att deras bevisvärde är lägre än vittnesförhör inför tingsrätten. Detta eftersom syftet med polisförhören delvis varit annat än att utreda vad och vem som närmare orsakat

branden. Dessutom har det saknats möjligheter att följa upp förhörspersonernas svar med följdfrågor kring omständigheter av vikt för bedömningen i målet. Till sist har förhørsutsagorna inte lämnats under straffansvar till skillnad från vittnesförhör inför rätten.

Tingsrätten har anledning att först pröva de framförda alternativa brandorsakerna. Tingsrätten börjar med frågan huruvida branden kan ha orsakats av ett elfel och går därefter över på och prövar de två brinnande föremålen mot varandra som tänkbara brandorsaker.

Branden har inte orsakats av ett elfel

Enligt Henrik Kristensson kan branden ha orsakats av ett elfel.

Under brandorsaksutredningen hittades en jordad grendosa med tre uttag på golvet nedanför fönstret i vardagsrummet. En elektrisk smältskada (kortslutningsskada) kunde vid undersökning konstateras på elledarna i grendosans elsladd, cirka 10–15 cm från dosan. Grendosan analyserades därför av NFC. Enligt åberopat utlåtande från NFC bedömdes kortslutningsskadan i sig vara sekundär, dvs. orsakad av branden och inte orsaken till branden. Själva dosan var dock alltför brandskadad för att närmare kunna ge någon information om en kortslutning även uppstått där. NFC:s slutsats av materialet var en grad 0, dvs. att analysen varken talade för eller emot att ett elektriskt fel i dosan orsakat branden.

Det sakkunniga vittnet Anna Henningsson har för sin del uttalat att det torde vara uteslutet att brandorsaken var ett elfel. Den huvudsakliga anledningen till hennes slutsats är att elbränder har ett ganska långdraget händelseförlopp medan branden i lägenheten var fullutvecklad på ca fem minuter.

Det sakkunniga vittnet Marcus Runefors har även han uttalat att elfelet inte torde vara förklaringen till branden. Han har grundat sin slutsats bl.a. på att det inte är troligt att

ett elfel i grenkontakten skulle leda till en kortslutningsskada 10–15 cm därifrån. Den mest troliga orsaken till kortslutningsskadan är enligt honom att branden nådde elsladden vid den punkt där kortslutningsskadan, på grund av värmen, sedermera inträffade.

Även det sakkunniga vittnet Richard Jacobsson har uttalat att elfelet framstår som en mindre trolig brandorsak.

Sakkunnige Henrik Hult, professor i matematisk statistik vid KTH, har i åberopat utlåtande angett att sannolikheten för att en brand slumpmässigt skulle uppstå i en lägenhet i princip samtidigt som pyroteknik används där är mindre än en på en miljon.

Utifrån den framlagda utredningen finner tingsrätten att det är i princip uteslutet att det var ett elfel på grendosan som orsakade branden.

Det är inte klart mer sannolikt att nödblosset orsakade branden än att det var eldsvärdet

Bakgrund och tidsmässigt samband

Enligt Gjensidige har Henrik Kristensson orsakat branden genom att antända nödblosset och sedan hålla det riktat in mot lägenhetens vardagsrum. Heta partiklar och restprodukter från nödblosset har enligt Gjensidige färdats från dess mynning till primärbrandsområdet vid soffan och antänt den, vilket snabbt ledde till en fullskalig brand i lägenheten.

Henrik Kristensson har invänt att branden i stället sannolikt orsakades av eldsvärdet som Robert Lommerdal höll i. Eldsvärdet var en del i en traditionsenlig ritual bland kadetterna vid Sjöstridsskolan. När en viss låt spelades i festlokalen antändes ett eldsvärd, denna gång i form av en ca 70 cm lång träpinne med eltejp som hjält.

Av vittnesuppgifterna framgår att Anton Lundkvist hade virat in tråpinnen i tygremsor. Av vittnesförhören och den tekniska utredningen framgår att ungefär 35 cm av ”svärdet” var invirat i tygremsor. Tygremsorna var inte virade runt de översta 20 cm av svärdet. Tändvätska hälldes därefter på tygremsorna. När ritualen skulle genomföras antändes den brandvätskeindränkta pinnen med remsorna varefter den bars runt och hölls upp av Robert Lommerdal inne i vardagsrummet.

Innan eldsvärdet antändes hade vissa festdeltagare övertalat Henrik Kristensson att gå in i sin lägenhet som låg bredvid festlokalen och hämta ett nödbloss som han förvarade där. Sådana nödbloss används annars för att på sjön signalera sjönöd. Innan han tände nödblosset hade han som en säkerhetsåtgärd bytt om till långärmat, satt på sig handskar och glasögon samt förberett en hink med vatten att lägga nödblosset i efter att det brunnit ut.

Att nödblosset skulle antändas under festen hade Henrik Kristensson redan tidigare under kvällen diskuterat med festanordnaren Martin Virtanen. Martin Virtanen var tydlig med att nödblosset inte fick antändas inomhus under festen, men trots att han hade sagt nej tände Henrik Kristensson ändå nödblosset under eldsvärdsritualen. Enligt Henrik Kristensson gjorde han det på grund av gruppsytryck från festdeltagarna. Under kvällen hade han själv druckit två till fyra burkar öl och var inte särskilt påverkad.

Det framgår av metadata till en bild som festdeltagaren Boris Zelada tog med sin mobiltelefon att nödblosset och eldsvärdet brann samtidigt vid kl. 00.23. Parterna är överens om att bilden skildrar Robert Lommerdal med det brinnande eldsvärdet i sin hand i förgrunden medan Henrik Kristensson står bakom honom vid dörren från hallen med nödblosset tänd. Av åberopad utskrift av Daniel Mäkikaltios larmsamtal framgår att vardagsrummet hade fattat eld vid kl. 00.27. Baserat enbart på det tidsmässiga sambandet torde såväl nödblosset som eldsvärdet ha kunnat orsaka branden i lägenheten. Det framstår som höggradigt troligt att något av dessa två brinnande föremål orsakade branden i lägenheten.

Rester från såväl eldsvärdet som nödblosset är i sig varma nog för att orsaka brand

Henrik Kristensson har bestritt att restprodukter från ett nödbloss är varma nog för att kunna åstadkomma en sådan brand som uppstod i lägenheten. Under förundersökningen efter branden genomfördes ett test med värmekamera avseende ett brinnande nödbloss liknande det som Henrik Kristensson använde. Av fotografierna framgår att det nödblosset brann med en temperatur som stundtals översteg 1 000 grader. Fotografierna visar också att nödblosset sköt ut varma restprodukter i en form av gnistregn.

Vid genomfört test av Militärpolisen och även Räddningstjänsten Syd har kunnat konstateras att heta partiklar från nödbloss kan färdas flera meter från dess mynning. Vid Militärpolisens test kunde noteras en enstaka mindre genombränning av täckpappen ca 4,4 meter från ”platsen där testblosset tändes”. Det är inte närmare klarlagt i protokollet om referenspunkten för den mätningen är blossets mynning eller någon annan plats, t.ex. testpersonens fot. Måttuppgiften 4,4 meter är därför något osäker.

De heta partiklarna från nödblosset i Militärpolisens test var med hänsyn till genombränningsmärkenas ringa storlek mycket små, rimligen endast någon eller några mm i diameter. Enligt Marcus Runefors är storleken på en eventuell brinnande restprodukt från ett nödbloss dock underordnad. Det avgörande för om en sådan restprodukt kan orsaka en brand är restproduktens temperatur och om den kommit i kontakt med något som skulle kunna antändas.

Marcus Runefors har själv låtit genomföra tester avseende vid vilken temperatur täckpapp brinner igenom på det sätt som skett i Militärpolisens test. Han har kommit fram till att vid en temperatur på i vart fall 300 grader sker sådan genombränning. Det är en temperatur jämförbar med en glödande cigarett, vilka enligt honom också kan orsaka bränder i bland annat soffor, fåtöljer och sängar.

Richard Jacobsson har för sin del kommit fram till att glödande rester från ett eldsvärd också i sig är varma nog för att kunna åstadkomma en brand. Han har genomfört ett test varvid han viftade med ett motsvarande eldsvärd över ett slätt papper. Det föll då ned brinnande tygbitar från svärdet som orsakade en genombränning i pappret med en diameter på som mest cirka sex cm. Marcus Runefors har för sin del uppgett att trä eller tyg brinner med en temperatur om ca 800 grader. Sådana brinnande fragment skulle därmed tveklöst också kunna orsaka en brand i exempelvis en stoppad möbel såsom hörnsoffan som fanns i lägenheten.

Avslutningsvis vill tingsrätten framhålla att de två sakkunniga Marcus Runefors och Richard Jacobsson förefaller i princip vara eniga i slutsatsen att brinnande rester från såväl ett nödbloss som ett sådant eldsvärd som användes på festen i och för sig hade kunnat orsaka branden.

Det är ostridigt att varken nödblosset eller eldsvärdet varit i direkt kontakt med hörnsoffan eller andra möbler i området där branden initialt uppkom, det s.k. primärbrandsområdet. Avgörande för bedömningen om Henrik Kristensson orsakat branden är därför om och hur rester från antingen nödblosset eller eldsvärdet på ett eller annat sätt kunnat hamna i primärbrandsområdet.

Branden uppstod i det hörn av vardagsrummet där hörnsoffans kröktes

Den exakta utsträckningen av primärbrandsområdet är tvistigt i målet. Den samlade utredningen i målet talar emellertid med styrka för att området var begränsat till hörnet av vardagsrummet mot fönstret där hörnsoffans hörndel var belägen. Det är tvärs över rummet i motsatt ände av rummet från där Henrik Kristensson stod medan han höll i det brinnande nödblosset.

Den enda som hörts i målet och som bevittnat det inledande brandförloppet är Karl Walleij Ulander. Han har berättat att efter att såväl nödblosset som eldsvärdet hade släckts ropade någon att det brann i rummet. Han gick då in i vardagsrummet och

försökte med en brandfilt att släcka de lågor som slog ”högst uppe på ryggstödet”. Det började därefter att brinna i gardinerna. Om det brann på sidan av soffan längre ner mot golvet kunde han inte se från sin position. Det brann inte i soffsitsen när han försökte att släcka lågorna.

Karl Walleij Ulanders vittnesmål talar för att primärbranden uppkom någonstans i hörnsoffans material. Hans vittnesobservationer stöds av vad sakkunniga vittnet Anna Henningsson redovisat som sin syn. Hon har dragit slutsatsen att branden troligtvis uppstod i hörnet av rummet där hörnsoffan kröktes eftersom sotet i den delen av rummet var vitt. Vid mycket varma bränder börjar till och med sotet, som till en början är svart, att brinna. Restprodukten av brinnande sot är vitt sot. Eftersom brandförloppet gick mycket fort, är enligt Anna Henningsson den mest sannolika orsaken till branden att öppen eld antände ett material med hög effekt, troligtvis soffan. Det är enligt henne mindre troligt att branden uppstod under soffan eftersom det skulle lett till att lågorna slog ut från båda sidor av soffan, vilket inte har observerats av vittnen. Såvitt hon vet saknas också uppgifter om att det låg brännbart material under soffan, såsom en kudde eller en stor dammrätta, som hade kunnat sprida branden till soffan. Om sådant material funnits under soffan hade det emellertid kunnat ge upphov till branden.

Anna Henningssons slutsatser får stöd av den skriftliga bevisningen, särskilt åberopat brandorsaksundersökningsprotokoll och bilddokumentationen av skadorna.

Enligt förhørsutskriften med Martin Virtanen, som enligt uppgift stod i baren när det började att brinna, brann det ”bakom soffan”. Detsamma framgår av förhørsutskriften med Daniel Mäkikältio.

Tingsrättens sammanfattande slutsats är att branden uppstod någonstans i hörnet av rummet i området där hörnsoffan kröktes. Ett mer exakt primärbrandsområde än så kan, mot bakgrund av bevisningen i målet, emellertid inte fastställas. Av samma skäl kan det inte heller fastställas om primärbranden härstammar från toppen av soffans ryggstöd eller från under eller bakom soffan.

Det saknas helt närmare information huruvida det fanns brännbart material under soffan som kunde ha antänts och spridit sig vidare. Att det var så kan därför varken konstateras eller uteslutas.

Heta partiklar från Henrik Kristenssons nödbloss har sannolikt kunnat nå primärbrandsområdet

Henrik Kristensson har i förhör berättat att han antände nödblosset en stund efter att Robert Lommerdal hade gått in med det brinnande eldsvärdet i vardagsrummet. Henrik Kristensson har vidare berättat att han höll nödblosset med utsträckt arm och hade först sina fötter utanför vardagsrummet med nödblosset inne i rummet. Han gick därefter ”ett par steg in” i rummet men hade en fot kvar på tröskeln.

Det saknas tydlig bevisning som ger stöd för att Henrik Kristenssons befunnit sig någon annanstans i rummet medan han höll nödblosset än vad han själv berättat. Vardagsrummet är enligt inhämtad ostridig information 3,95 meter brett och 5,6 meter långt (ca 22 kvm). Diagonalmåttet från dörröppningen till hörnet är rimligen något längre än de nämnda 5,6 meterna. Följaktligen ger utredningen inte stöd för att nödblossets mynning någon gång befann sig som närmare än ungefär 4–5 meter från primärbrandsområdet.

Henrik Kristensson har vidare berättat att han, när han väl hade funnit sin plats i öppningen till vardagsrummet, höll nödblosset stilla och riktade det mot bardisken. Det är ostridigt att bardisken var belägen i den motsatta änden av ytterväggssidan av rummet, dvs. utanför primärbrandsområdet. Uppgiften om i vilken riktning Henrik Kristensson höll nödblosset kan inte dock anses helt tillförlitlig.

Det finns över huvud taget ingen utredning som visar i hur bred vinkel som nödblosset spred restprodukter eller heta partiklar från mynningen. Eftersom Gjensidige har

bevisbördan för att Henrik Kristensson orsakat branden faller den bristen i utredningen tillbaka på Gjensidige.

Det är också så att det finns oklarheter i de yttre betingelserna vid Militärpolisens test av nödbloss och under vilka förhållanden det noterats att en varm partikel bränt igenom papper 4,4 meter från platsen där blosset tändes. Om detta utomhustest är jämförbart med förhållandena i lägenheten framstår som högst oklart. På samma sätt förhåller det sig med Räddningstjänst Syds test som dokumenterats på film.

Enligt Marcus Runefors är Militärpolisens testresultat om 4,4 meter att betrakta som ett lågt riktmärke. På grund av aerodynamiken och luftflödena i rummet kan de heta partiklarna från nödblosset enligt hans mening mycket väl ha kunnat färdas längre än så. Därutöver förekommer det enligt Marcus Runefors att heta partiklar som färdas längs med vertikala ytor fastnar på dem. Om en het partikel befinner sig i närheten av en vertikal yta kan den bli kallare på den sida som inte vetter mot ytan. När den sidan blir kallare faller också trycket där, vilket leder till att partikeln rör sig mot den vertikala ytan och fastnar där. Det skulle kunna utgöra stöd för att en partikel från nödblosset skulle kunnat starta en brand på baksidan av eller uppepå ryggstödet till soffan.

Tingsrättens slutsatser i denna del utesluter inte att partiklar från nödblosset, till följd av värme- och eventuella dragförhållanden i lokalen, skulle kunnat hamna i eller vid hörnsoffan och orsaka branden. Utredningen ger vid handen att heta partiklar från Henrik Kristenssons nödbloss under vissa gynnsamma betingelser i och för sig skulle ha kunnat nå primärbrandsområdet.

Varma rester från eldsvärdet har också kunnat nå primärbrandsområdet

Det är utrett att Robert Lommerdal gick eller sprang in i lägenhetens vardagsrum med eldsvärdet i handen efter att Karl Walleij Ulander hade antänt det. Av förhörutskrift med Robert Lommerdal framgår att han, som firade sin examen från Sjöstridsskolan

samma kväll, var ”full, men inte medvetslös” och inte därför minns var eller hur han hanterade eldsvärdet. För frågan om eldsvärdet kunnat orsaka branden är det avgörande hur nära han kan ha befunnit sig primärbrandsområdet och om brinnande flagor från eldsvärdet kan ha färdats till primärbrandsområdet.

Tygremorna på eldsvärdet kan antingen ha varit av ren bomull eller en blandning av bomull och polyester. Marcus Runefors har i test kunnat konstatera att tändvätskeindränkt tyg som består av en blandning av bomull och polyester fastnar på pinnen när materialet brinner eftersom plasten i polyestern binder sig med sin omgivning. Det resulterar i att det inte droppar eller faller ned tygrester från svärdet. Det förhåller sig enligt Marcus Runefors annorlunda med på motsvarande sätt indränkta brinnande tyger av ren bomull. Från dessa släpper brinnande flagor och faller ner. Det framgår av flera förhørsutskrifter och vittnesförhör att tygrester föll från svärdet och ramlade ned i vardagsrummet. Det absolut mest sannolika är att tyget på eldsvärdet bestod av ren bomull.

Av sakkunnigbevisningen i målet framgår att ett eldsvärd preparerat med tändvätskeindränkt hundraprocentigt bomullstyg kan släppa brinnande rester ca 1,5 meter från personen som håller i eldsvärdet (baserat på främst armlängd jämte svärdets längd). En längre spridning än så från personen är i princip uteslutet på grund av bland annat tygets aerodynamiska egenskaper. För att brinnande rester från eldsvärdet ska ha kunnat komma i direkt kontakt med primärbrandsområdet måste Robert Lommerdal således vid något tillfälle ha befunnit sig förhållandevis nära primärbrandsområdet.

Flertalet vittnesuppgifter ger vid handen att fragment från det brinnande eldsvärdet ramlade ned på golvet men att resterna släcktes genom att någon trampade på dem. Richard Jacobsson har redovisat som sin syn att dessa brinnande rester kan ha viftats runt i rummet och bland annat kunnat komma in under soffan där det kunnat antända eventuellt brännbart material.

Det har inte framkommit några tydliga uppgifter i målet om att några öppna lågor från eldsvärdsresterna blivit kvar på golvet. Det ska dock anmärkas att sikten i vardagsrummet var omvittnat dålig med rök och mörker. Det kan inte i sig anses uteslutet att brinnande rester från eldsvärdet som hamnat på golvet viftats in under soffan.

Det finns även anledning för tingsrätten att bedöma sannolikheten för att brinnande fragment från eldsvärdet fallit ner direkt på soffan och där antänt den på dess ovansida eller baksida. Avgörande för den bedömningen är hur pass nära Robert Lommerdal och eldsvärdet var primärbrandsområdet.

Det återopade fotot taget av Boris Zelada visar ett tillfälle då både eldsvärdet och nödblosset var tända samtidigt. Det fotot måste av fotovinkeln att döma ha tagits från en stående eller sittande position nära primärbrandsområdet. Enligt bilden förefaller Robert Lommerdal vid det tillfället befinna sig med eldsvärdet ett par meter från fotografen. Henrik Kristensson står en bit bakom Robert Lommerdal med det tända nödblosset. Eftersom fotografiet enbart redovisar en ögonblicksbild en stund in i ceremonin kan det utifrån det fotot inte alls uteslutas att eldsvärdet befunnit sig närmare primärbrandsområdet, såväl före som efter att bilden togs.

Flera vittnen har uppgett att Robert Lommerdal befann sig ”mitt i rummet” och höll eldsvärdet lugnt samtidigt som han dansade med svärdet i takt till låten som spelades i högtalaren. Att berusade festdeltagare uppgett att Robert Lommerdal befann sig i ”mitten av rummet” innebär inte att det därigenom är visat att han hela tiden höll sig i rummets exakta mitt under hela den tid som eldsvärdet brann. Slutsatsen om ”mitt i rummet” beror i hög utsträckning på från vilket perspektiv och djup som vittnena observerade Robert Lommerdal. Därutöver måste de dåliga siktförhållandena som redan redogjorts för beaktas när tingsrätten värderar uppgifterna.

Henrik Kristensson och Anton Lundkvist har i förhör uppgett att Robert Lommerdal befann sig ungefär en och en halv till två meter från hörnsoffan. Karl Walleij Ulander

har uppskattat avståndet mellan eldsvärdet och hörnsoffan till ca två meter. Dessa uppgifter motbevisas inte av övrig muntlig eller skriftlig bevisning.

Vidare har Anton Lundkvist, som av allt att döma var nykter under kvällen, under såväl förundersökningen som i sitt vittnesmål i tingsrätten berättat att Robert Lommerdal vid ett tillfälle hoppade upp på bordet i vardagsrummet. Detta har Henrik Kristenssons också berättat om i sitt förhör i tingsrätten, om än inte i polisförhör.

Att Robert Lommerdal skulle ha stått på bordet har ingen annan än Anton Lundkvist och Henrik Kristensson redovisat. Tingsrätten noterar dock att de flesta vittnen inte fått några frågor på temat om Robert Lommerdal vid något tillfälle hoppade upp på bordet. Den enda som tydligt berättat att ingen befann sig på bordet är Hanna Wiik Olsson. Det har hon gjort i ett polisförhör som endast dokumenterats som ett konceptförhör. Det finns i övrigt ingen utredning som vederlägger vad Anton Lundkvist och Henrik Kristenssons under ed respektive sanningsförsäkran har berättat i sina respektive förhör inför rätten. Tingsrätten finner det därmed antagligt att Robert Lommerdal vid något tillfälle befann sig på vardagsrumsbordet med det tända eldsvärdet. Om flagor lossnade från eldsvärdet medan han var uppe på bordet har de rent aerodynamiskt rimligen haft något större förutsättningar att färdas till primärbrandsområdet. I detta sammanhang får frågan om vardagsrumsbordets placering betydelse.

Enligt den vardagsrumsritning som tagits fram under förundersökningen och som förebringats i målet (se s. 2) skulle bordets längd bara täckt ungefär halva soffans sammanlagda långsida. Enligt denna skulle bordets ena kortsida ha varit inskjutet invid väggen närmast dörren in till rummet.

Enligt Henrik Kristensson var bordet längre än vad som framgår av ritningen. Dessutom tror han att bordet vid branden stod längre in i rummet och därmed närmare hörnsoffans hörn och därmed primärbrandsområdet. Bilderna av vardagsrummet brandorsakutredningsprotokollet ger visst stöd för Henrik Kristenssons uppgifter om

att bordets inre kortände sträckte sig närmare hörnsoffans hörndel än vad översiktsbilden ger sken av.

Flera av de sakkunniga som uttalat sig i målet har uteslutit eldsvärdet som brandorsak, eftersom de utgått från premissen att svärdet eller de eldrester som droppade från det inte befann sig i eller nära primärbrandsområdet eller för att eldresterna som nådde golvet inte kan ha antänt material under soffan. Tingsrätten kan emellertid konstatera att det inte alls är osannolikt att Robert Lommerdal vid något tillfälle stod på bordet, att han troligtvis har rört sig runt i rummet och att han vid något tillfälle mycket väl kan ha stått med det brinnande svärdet väsentligt närmare primärbrandområdet än ”mitt i rummet”.

Vidare är det enligt tingsrättens mening heller inte uteslutet att det fanns brännbart material under soffan som kan ha antänts och därefter spridit branden till själva soffan. Antändningen av sådant material kan ha skett såväl av brinnande flagor från eldsvärdet som av varma restprodukter från nödblosset.

Tingsrättens sammanfattande slutsats

Vid en samlad bedömning utifrån det förebringade materialet finner tingsrätten att sannolikheten för att branden startat till följd av varma restprodukter från nödblosset inte är större än att den startat till följd av fallande brinnande tygflagor från eldsvärdet. Det är således inte klart mer sannolikt att Henrik Kristensson orsakat branden än att den startat till följd av en annan orsak, nämligen genom Robert Lommerdals agerande med eldsvärdet. Gjensidige har alltså inte nått upp till det beviskrav som är en förutsättning för bifall till talan. Käromålet ska därför ogillas.

Tingsrätten prövar inte om agerandet varit grovt vårdslöst

Fråga har rests i målet om tingsrätten trots utgången i sambandsfrågan borde pröva om Henrik Kristensson agerat grovt vårdslöst, detta med hänvisning till instansordningens

princip. En sådan prövning skulle dock medföra att tingsrätten abstrakt skulle pröva graden av Henrik Kristenssons vårdslöshet trots att Gjensidige inte förmått att göra det klart mera sannolikt att han alls har orsakat branden. Utgången i en sådan prövning är långt ifrån självklar. Det framstår som olämpligt att göra en sådan abstrakt prövning i målet.

Rättegångskostnader

Henrik Kristensson är att betrakta som helt vinnande i tvisten. Gjensidige ska därför ersätta honom för hans rättegångskostnader. Henrik Kristenssons rättegångskostnadsanspråk har i sin helhet vitsordats av Gjensidige.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Domen får överklagas till Svea hovrätt senast den 17 maj 2022. Prövningstillstånd krävs.

Mattias Möller

Anu Rintala

Max Swalling

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.